

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 13 май 2024 г.
(OR. en)

9769/24

JEUN 104
SOC 348
FREMP 235
ONU 62
EDUC 162

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета

До: Делегациите

Относно: Заключение на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно европейските и международните програми на политиката в областта на децата, младежта и правата на децата

Приложено се изпращат на делегациите посочените по-горе заключения, които бяха одобрени от Съвета (образование, младеж, култура и спорт) на заседанието му от 13 – 14 май 2024 г.

Заклучения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно европейските и международните програми на политиката в областта на децата, младежта и правата на децата

**СЪВЕТЪТ И ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА ПРАВИТЕЛСТВОТА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ,
ЗАСЕДАВАЩИ В РАМКИТЕ НА СЪВЕТА,**

КАТО ПРИПОМНЯТ, ЧЕ:

1. Европейският съюз се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Тези ценности са общи за държавите членки в общество, чиито характеристики са плурализъмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете, както и осигуряването на солидарност между поколенията¹,
2. Дискриминацията на деца или на техните родители или законни настойници въз основа по-специално на пол², раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други възгледи, малцинствена принадлежност, имотно състояние, рождение, увреждане, възраст, сексуална ориентация или полова идентичност, е забранена. Специфични групи деца са особено уязвими и са подложени на социално-икономическо изключване и дискриминация,

¹ Член 2 и член 3, параграф 2 от Договора за Европейския съюз.

² Съдът на Европейския съюз е постановил, че обхватът на принципа на равно третиране на мъжете и жените не може да бъде ограничен до забраната на дискриминация, основана на факта, че дадено лице е от един или друг пол. С оглед на неговата цел и на характера на правата, които той цели да защитава, принципът се прилага и по отношение на дискриминацията, свързана с промяната на пола на дадено лице. Вж. съображение 3 от преамбюла на Директива 2006/54/ЕО. Като се има предвид приложното поле на директивата, тази разпоредба е от значение единствено за родителя или законния настойник на детето.

3. Европейският съюз си поставя за цел да защитава правата на детето. При всички действия, които се предприемат от публичните власти или частни институции по отношение на децата, висшият интерес на детето трябва да бъде от първостепенно значение. Децата имат право на закрила и на грижите, необходими за тяхното благоденствие. Те имат право да изразяват свободно своето мнение. Мнението им се взема под внимание по въпросите, които ги засягат, в зависимост от възрастта и зрелостта им³,
4. Действията на Европейския съюз имат за цел да поощряват участието на младите хора в демократичния живот в Европа,
5. Стратегията на ЕС за правата на детето има за цел да осигури възможно най-добър живот за децата в Европейския съюз и по света, да подкрепя развитието, защитата и утвърждаването на правата на детето в ЕС и на световно равнище, и да насърчава и подобрява приобщаващото и системно участие на децата на местно, регионално, национално и европейско равнище, например чрез нова платформа на ЕС за участие на децата. В стратегията са отразени правата и ролята на децата в нашето общество и децата и висшите интереси на детето се поставят в основата на политиките на ЕС, по-специално като се изтъква значението на участието на децата в политическия и демократичния живот⁴,

³ Член 3, параграф 3 от Договора за Европейския съюз и член 24 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

⁴ Съобщение от Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия на ЕС за правата на детето“, (СОМ(2021) 142, стр. 1–2); За постигане на целите, заложи в стратегията, Комисията ще гарантира, че аспектът на правата на детето е интегриран във всички политики в тази област, в законодателството и програмите за финансиране. Това ще бъде част от усилията за създаване на съобразена с интересите на детето култура при изготвянето на политиката на ЕС и ще бъде подкрепено чрез осигуряване на обучение и изграждане на капацитет на служителите на ЕС и засилена вътрешна координация чрез екипа на координатора на Комисията по правата на детето. Предстои да бъде разработен контролен списък за интегриране на правата на детето. За повече информация вж. Препоръка (ЕС) 2021/1004 на Съвета от 14 юни 2021 г. за създаване на Европейска гаранция за децата.

6. Стратегията на ЕС за младежта за периода 2019 – 2027 г., която насърчава участието на младите хора в демократичния живот и подкрепя социалната и гражданската ангажираност, цели да гарантира, че всички млади хора разполагат с необходимите ресурси да участват в обществения живот; 11-те европейски цели за младежта, които са неразделна част от стратегията, са от значение за настоящите заключения, и по-специално цел № 9 „Пространство и участие за всички“, насочена към укрепване на демократичното участие и автономността на младите хора и осигуряването на специализирани младежки пространства във всички обществени сфери,
7. В Препоръка (ЕС) 2021/1004 на Съвета от 14 юни 2021 г. за създаване на Европейска гаранция за децата на държавите членки се препоръчва да гарантират на децата в нужда⁵ ефективен и свободен достъп до висококачествено образование и грижи в ранна детска възраст, образование и училищни дейности, здравословна храна поне веднъж всеки учебен ден и здравеопазване, както и ефективен достъп до здравословно хранене и подходящо жилищно настаняване. Всички държави членки изготвиха националните си планове за действие относно прилагането на тази препоръка,
8. Европейската декларация относно цифровите права и принципи за цифровото десетилетие обхваща принципи и ангажименти относно защитата и овластяването на децата и младите хора в цифровата среда⁶,

⁵ Следва да се разбира като лица на възраст под 18 години, които са изложени на риск от бедност или социално изключване, вж. член 3, буква а) от Препоръката.

⁶ Съвместна декларация на Европейския парламент, Съвета и Европейската комисия относно цифровите права и принципите за цифровото десетилетие (2023/C 23/01).

9. Европейската стратегия за по-добър интернет за децата (ВІК+) и Актът за цифровите услуги са основни градивни елементи за закрила, овластяване и зачитане на децата и за опазване на тяхното психично здраве, както и за благосъстоянието им онлайн, включително чрез инициативи, насочени към повишаване на осведомеността относно техните права.
10. В заключенията на Съвета относно стратегията на ЕС за правата на детето⁷ се приветства инициативата на Комисията за интегриране на аспекта на правата на детето във всички съответни политики, законодателство и програми за финансиране на ЕС, изтъква се колко е важно да се засили участието на децата в политическия и демократичния живот на местно, регионално, национално равнище и на равнището на ЕС, включително чрез създаване на нови и подкрепа за съществуващи механизми за съдържателно, приобщаващо и безопасно участие на децата и насърчаване на равното участие на децата без каквато и да било дискриминация, и се изтъква отново значението на обединяването на усилията с международни организации, а именно Съвета на Европа и Организацията на обединените нации, за защита и утвърждаване на правата на децата в ЕС и по света,
11. В заключенията на Съвета относно европейските и международните програми на политиката в областта на децата, младежта и правата на децата държавите членки се насърчават да сътрудничат и да играят активна роля в областта на децата, младежта и правата на децата и в бъдещи международни срещи, посветени на въпроса за правата на децата, които ще се проведат както на експертно ниво, така и на равнище министри⁸,

⁷ Заключение на Съвета от 9 юни 2022 г. относно Стратегията на ЕС за правата на детето (10024/22).

⁸ Заключение на Съвета от 19 ноември 2010 г. относно европейските и международните програми на политиката в областта на децата, младежта и правата на децата (2010/С 326/01).

12. Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето (UNCRC), факултативните протоколи към нея и общите коментари на Комитета по правата на детето съставляват основния договор, в който се определят гражданските, политическите, икономическите, социалните, здравните и културните права на децата, а Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие има за цел на децата и младежите да се предостави благоприятна среда за пълната реализация на техните права и способности,
13. В стратегията на Съвета на Европа за правата на детето за периода 2022 – 2027 г. се възприема хоризонтален подход и се разглеждат по-отблизо многобройните, често взаимосвързани предизвикателства за децата и за тези, които защитават техните права, но също така и засилването на ролята на децата, укрепването на правото им да бъдат чути и да влияят на вземаните от възрастните хора решения, както и междудисциплинарните и междуведомствените ответни мерки, които се изискват за ефективни действия. Стратегията има за цел да намери полезни взаимодействия с приоритетите и действията, предложени от други стратегии и планове за действие на Съвета на Европа, като Стратегията за сектора на младежта до 2030 г., и на ЕС, по-специално Стратегията на ЕС за правата на детето⁹,
14. В Стратегията на Съвета на Европа за сектора на младежта до 2030 г. се посочва, че секторът на младежта, обхванат от стратегията на Съвета на Европа, следва да има за цел да даде възможност на младите хора в Европа активно да подкрепят, защитават, насърчават и да се възползват от основните ценности на Съвета на Европа като права на човека, демокрация и върховенство на закона, по-специално чрез засилване на достъпа на младите хора до права, разширяване на знанията на младежите и на участието на младежта. Стратегията отчита значението на постигането на съгласуваност и полезни взаимодействия със съответните международни заинтересовани страни в областта на младежта, по-специално с Европейския съюз и ООН¹⁰,

⁹ Стратегия на Съвета на Европа за правата на детето за периода 2022 – 2027 г. (стр. 10 и 5, 13, 27, 33, 39, 50).

¹⁰ Резолюция на Комитета на министрите CM/Res(2020)2 относно Стратегия за сектора на младежта до 2030 г. (стр. 13–14).

15. Стратегията на Съвета на Европа в областта на образованието за периода 2024 – 2030 г., в която се посочва, че нейната цялостна дългосрочна визия е всички учещи да могат да упражняват пълноценно правата си като активни граждани в европейските демократични общества. Тази дългосрочна визия ще бъде постигната в сътрудничество с държавите членки чрез програма, чиято основна мисия е подобряването на качеството и достъпността на образованието, за да се подобри придобиването на знания и компетентности за живота в демократичните общества и да се гарантират равни възможности за всички учещи,

КАТО ОТЧИТАТ, ЧЕ:

16. Беше постигнат значителен напредък след 2010 г. в признаването и утвърждаването на правата и благосъстоянието на децата и младежите, както в Европа, така и в световен мащаб. Бяха приети международни споразумения и ангажименти, насочени към подобряване на живота на децата и младите хора. Сред по-значимите примери са целите на ООН за устойчиво развитие, първата всеобхватна стратегия на ЕС относно правата на детето и стратегията на ЕС за младежта за периода 2019 – 2027 г., както и значителните приноси и ресурси, предоставени от Съвета на Европа в областта на правата на младежта и участието на младежта, като Препоръка CM/Rec(2016)7 относно достъпа на младите хора до права,
17. Децата и младите хора в Европейския съюз се намират в условията на променящо се и сложно общество¹¹, което се характеризира с множество безпрецедентни събития и предизвикателства: тройната планетарна криза (изменението на климата, загубата на биологично разнообразие и замърсяването), пандемията от COVID-19, недостатъците на ускоряването на цифровата революция, както и агресивната война на Русия срещу Украйна, конфликта в Близкия изток, други конфликти и войни по света и други заплахи за сигурността. Тези обстоятелства и явления също така въздействат на психичното здраве и благосъстоянието на децата и младите хора,

¹¹ „Като отбелязва със загриженост, че в контекста на агресивната война на Русия срещу Украйна децата са изложени на по-голям риск от възрастните в случаите на въоръжени конфликти и последиците от тях, и като заявява, че децата се нуждаят от закрила, и по-специално от защита срещу мобилизирането им за военна служба и използването им от армията или други въоръжени сили, както и срещу трафик на хора, незаконно осиновяване, сексуална експлоатация и разделяне от семействата им; същото се отнася и за други кризи и извънредни ситуации, причинени от тероризъм, криза в областта на общественото здраве, икономическа криза, изменението на климата или природни бедствия“. – Заключение на Съвета от 9 юни 2022 г. относно Стратегията на ЕС за правата на детето (10024/22) (стр. 3).

18. Децата и младите хора са носители на индивидуални права, те са участници в промяната и важна сила в обществото ни – както настоящо, така и бъдещо. Те продължават да се мобилизират по въпросите, които ги интересуват, което допринася за положителна промяна в обществото¹². На децата и младите хора, в цялото им разнообразие, следва да бъдат предоставени възможности, подкрепа и права за положителната им и активна ангажираност по проблемите им, в реална и цифрова среда, и те следва да разполагат с пространства, в които да изразяват мненията и становищата си. Като надграждат съществуващите инициативи, тези пространства следва да отговарят на специфичните нужди на целевите групи и да гарантират, че участието им е пълноценно, приобщаващо и безопасно. Следва да се установят тесни полезни взаимодействия, за да се гарантира непрекъснато участие – от децата до младите хора,
19. Необходимо е да се укрепи и потвърди ангажиментът за насърчаване, защита и реализиране на правата на децата и стимулиране на равен и равнопоставен достъп на младите хора до техните права и възможности в основата на европейските и международните политики,

КАТО ВЗЕМАТ ПОД ВНИМАНИЕ:

20. Актуалния технически документ от 2023 г. „Европейските и международните програми на политиката в областта на децата, младежта и правата на децата“,
21. Като част от пакета от мерки за защита на демокрацията, препоръката на Комисията относно насърчаване на ангажираността и ефективното участие на гражданите и организациите на гражданското общество в процесите на създаване на обществени политики¹³, която, по-специално, насърчава пълноценното, приобщаващо и безопасно участие на децата и младите хора, без каквато и да била дискриминация, и призовава държавите членки да засилят участието на децата и младите хора в политическия и демократичния живот на местно, регионално и национално равнище, включително в селските и отдалечените райони,

¹² Стратегия на Европейския съюз за младежта за периода 2019–2027 г. (2018/C 456/01); член 51 от документа „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“ (A/RES/70/1): „Децата и младите жени и мъже са ключови двигатели за промяна и за тях новите цели могат да представляват платформа, за да се канализира неограниченият им капацитет за действие за създаването на един по-добър свят“.

¹³ Препоръка на Комисията относно насърчаване на ангажираността и ефективното участие на гражданите и организациите на гражданското общество в процесите на създаване на обществени политики, C(2023)8627 final, 12.12.2023 г.

22. Препоръката на Комисията относно приобщаващите и устойчиви изборни процеси в Съюза и засилването на европейския характер и на ефективното провеждане на изборите за Европейски парламент,¹⁴ която обхваща подкрепата за младите граждани при упражняването на избирателните им права както като гласоподаватели, така и като кандидати, и насърчава политическата ангажираност, като обръща специално внимание на младите хора, и по-конкретно на гласуващите за първи път. Тази подкрепа може да включва действия като насърчаване на гражданското образование, организиране на симулация на изборен ден в училищата, контрол на знанията или художествени конкурси на тема избори, информационни кампании, насочени към младите хора, ръководства за провеждане на избори с цел запознаване на децата и подрастващите с процеса на регистриране и гласуване, насърчаване на учениците да станат наблюдатели на избори и програми за партньорски обмен,
23. Европейската стратегия за по-добър интернет за децата (BIK+), която подкрепя всеобхватен, ориентиран към превенцията подход с участието на множество заинтересовани страни, основан на безопасна, съобразена с възрастта цифрова среда, цифровото овластяване и активното участие на децата, като извежда дейностите, свързани с участието на децата и младите хора, на преден план; както и Акта за цифровите услуги, чиято основна цел е закрилата на децата,
24. Заключениета на Съвета относно цифровото овластяване,¹⁵ в които държавите членки се приканват да повишават осведомеността сред обществеността, включително децата и младите хора, относно значението на защитата на неприкосновеността на личния им живот и личните им данни в цифровия свят, включително правото на достъп до собствените им лични данни, правото „да бъдеш забравен“ и как да конфигурират настройките за неприкосновеност на личния живот и да използват криптиране. Освен това, държавите членки се приканват да приемат необходимите мерки за осигуряване на специфична защита и/или цифрови умения, съобразени с нуждите на децата и младежите,

¹⁴ Препоръка (ЕС) 2023/2829 на Комисията от 12 декември 2023 г. относно приобщаващите и устойчиви изборни процеси в Съюза и засилването на европейския характер и на ефективното провеждане на изборите за Европейски парламент.

¹⁵ Заключение на Съвета относно цифровото овластяване с цел защита и прилагане на основните права в цифровата ера, 14309/23.

25. Резултатите от експертния семинар от 21 – 23 януари 2024 г., който се проведе в Лювен, и неговите препоръки за действие (описани в приложение IV),

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ:

26. Решаващото значение на работата, предприета в областта на децата, младежите и правата на децата, както и ролята на работата с младежта за насърчаването, подкрепата, развитието и защитата на правата на децата и младежите,
27. Необходимостта от интегриране на правата на децата, както и свързаните с децата и младежите аспекти във всички имащи отношение области на политиката, за да се гарантират съгласувани, всеобхватни и приобщаващи политики за децата и младежите, по-специално лицата с по-малко възможности¹⁶, лицата в най-уязвимо положение¹⁷, включително лицата с увреждания, лицата от общността на ЛГБТИК¹⁸, както и лицата с мигрантски произход, които са разселени или търсят убежище,
28. Стойността на активното ангажиране и участие на децата и младежите в решения, които засягат живота им, включително в избори, според случая, като се признава правото им на участие по въпроси, които ги засягат, в съответствие с принципите, залегнали в Конвенцията за правата на детето¹⁹, член 7 от Конвенцията за правата на хората с увреждания, член 24, параграфи 1 и 2 от Хартата на основните права на ЕС, и в съответствие със Стратегията на ЕС за правата на детето и Стратегията на ЕС за младежта, включително диалога по въпросите на младежта в ЕС.

¹⁶ Конвенция на ООН за правата на детето, Общ коментар № 4 Здраве и развитие на юношите в контекста на Конвенцията за правата на детето.

¹⁷ Резолюция относно резултатите от 9-ия цикъл на диалога на ЕС по въпросите на младежта 2023/С 185/04, точка 36, и заключенията на Съвета относно насърчаване на интегрирането на въпросите, свързани с младежта в процесите на вземане на решения в областта на политиките в Европейския съюз (С/2023/1342) и Общ коментар № 12 (2009 г.) на Комитета по правата на детето на ООН относно правото на изслушване.

¹⁸ Заключения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно насърчаване на интегрирането на въпросите, свързани с младежта в процесите на вземане на решения в областта на политиките в Европейския съюз (С/2023/1342) Стратегията за равнопоставеност на ЛГБТИК за 2020—2025 г.(COM(2020) 698 final).

¹⁹ Член 12 от Конвенцията за правата на детето.

КАТО ПРИВЕТСТВАТ:

29. Съгласуваните усилия, програми, инициативи и инструменти на ЕС като „Еразъм+“, Подсилената гаранция за младежта²⁰, гаранцията на ЕС за децата, Европейския корпус за солидарност, Конференцията за бъдещето на Европа (2021 – 2022 г.), Европейската година на младежта (2022 г.) и нейното наследство, диалога по въпросите на младежта в ЕС, мрежата на ЕС за правата на детето, платформата на ЕС за участие на децата, уики-страницата, посветена на въпросите на младежта, Европейския младежки портал, платформата за по-добър интернет за децата (ВІК) и Европейската декларация относно цифровите права и принципи за цифровото десетилетие²¹,
30. Наред с другото, насоката на програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ (2021 – 2027 г.) е свързана, наред с другото, с подкрепа, поощряване и прилагане на всеобхватни политики, насочени към защита и утвърждаване на правата на детето²²,
31. Акцента на програмата „Еразъм+“ и принцип 1 от Европейския стълб на социалните права относно значението на висококачественото образование и грижи в ранна детска възраст,
32. Работата на координатора на ЕС по въпросите на младежта и координатора на Европейската комисия за правата на детето, както и работата на националните координатори за гаранцията за децата, които отговарят за ефективната координация и наблюдение на изпълнението на Препоръката за гаранция за децата.

²⁰ Препоръка на Съвета от 30 октомври 2020 г. „Мост към работни места — укрепване на гаранцията за младежта“.

²¹ „Защита и овластяване на децата и младите хора в цифровата среда“ в рамките на глава V „Безопасност, сигурност и овластяване“ на Съвместната декларация относно цифровите права и принципите за цифровото десетилетие (2023/С 23/01).

²² Член 4 от Регламент (ЕС) 2021/692 за създаване на програма „Граждани, равенство, права и ценности“.

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД, ЧЕ:

33. Животът и перспективите на младите хора са белязани от възможностите, подкрепата и защитата, получени през детството,
34. Плавният преход от детството към зряла възраст, по-специално за младите хора в уязвимо положение, трябва да бъде улеснен чрез информирани политики и по-добра координация между засегнатите политики,
35. Във възрастовата група, която е предмет на сътрудничеството по линия на политиката на ЕС за младежта, има припокриване между политиките за децата и младите хора, а именно до 18-годишна възраст,
36. Настоящите заключения на Съвета имат за цел да се повиши осведомеността и да се предложат начини за постигане на по-добро сътрудничество, координация, информация и обмен на европейско равнище по отношение на областите на политиката от обхвата на настоящите заключения.

СЪОТВЕТНО ПРИКАНВАТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, НА ПОДХОДЯЩИТЕ РАВНИЩА И КАТО ВЗЕМАТ ПОД ВНИМАНИЕ КОНКРЕТНИТЕ НАЦИОНАЛНИ ОБСТОЯТЕЛСТВА:

37. Да обмислят разработването и прилагането или да надграждат над съществуващи национални стратегии или други равностойни интегрирани или координирани политики за правата на децата и за младежта, като се стремят към съгласуваност на политиките в областите на децата, правата на децата и въпросите на младежта, като по този начин се гарантира, че правата на децата и свързаните с децата и младежите аспекти са координирани между всички имащи отношение области на политиката и същевременно се отчитат конкретните възрастови потребности в светлината на основания на правата на детето подход и съответните достижения на правото на Съюза,
38. Когато е приложимо, да гарантират, че участието на децата и младежите е структурно интегрирано в процесите на вземане на решения, които засягат децата и младите хора, чрез създаване на достъпни платформи и механизми, които насърчават тяхното активно участие, или чрез подобряване на достъпа до съществуващите платформи или механизми, чрез предоставяне на ресурсите и подкрепата, необходими за ефективното им функциониране, и чрез гарантиране, че тяхното участие е значимо, приобщаващо и безопасно,
39. Да насърчат приобщаващи хората от различни възрасти и хората с увреждания инструменти и програми, насочени към улесняване на участието на децата и младежите в процесите на вземане на решения на местно, регионално, национално и европейско равнище (като „Еразъм+“ — „Младеж“, включително диалога по въпросите на младежта в ЕС, Европейския младежки портал, Платформата за гражданска ангажираност и Платформата на ЕС за участие на децата),
40. Да укрепят усилията си за предотвратяване и борба с всички форми на насилие срещу децата и младежите, включително като вземат мерки за защита на децата и младите хора от дискриминация на основанията, посочени в точка 2, и да гарантират безопасна, подкрепяща и приобщаваща среда за всички деца в училище, по-специално тези, които спадат към уязвими групи, като същевременно надлежно зачитат тяхната индивидуалност²³,

²³ Стратегия на ЕС за правата на детето (COM(2021) 142), стр. 7.

41. Да информират и образоват децата и младите хора, в цялото им разнообразие, за правата им и когато е подходящо, за отговорностите им, включително за правата, произтичащи от гражданството на ЕС, и когато е приложимо, правото на младите хора да участват в избори; да предоставят лесна за възприемане от деца и младежи достъпна информация; да подобрят подкрепата и достъпа до услуги; и да ги оправомощат и снабдят с необходимото, за да се превърнат в активни, информирани граждани, способни да носят положителна промяна в рамките на техните общности и отвъд. Освен това, да повишат допълнително осведомеността за правата на децата и младите хора да работят за постигането на приобщаващи общества.

СЪОТВЕТНО ПРИКАНВАТ ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ:

42. Да укрепи полезните взаимодействия при прилагането на Стратегията на ЕС за правата на детето, Стратегията на ЕС за младежта за периода 2019 – 2027 г. и Европейската стратегия за по-добър интернет за децата (VIK+) и евентуалните последващи стратегии, чрез общи приоритети и действия, по-специално чрез сътрудничество между координатора на ЕС по въпросите на младежта и координатора на Европейската комисия за правата на детето,
43. Да работи за продължаването на функционирането на Европейския младежки портал, Платформата на ЕС за участие на децата, Платформата за гражданска ангажираност и платформата VIK и на полезните взаимодействия между тях, като предоставя информация, ресурси и подходящо финансиране, и да определи как да продължи тяхното съществуване в съответните програми на ЕС така че да се вземат предвид особеностите и потребностите на децата и младите хора,

44. Да запази твърдия междусекторен ангажимент за зачитането, защитата и утвърждаването на правата и благосъстоянието на децата и младите хора, в цялото им разнообразие, офлайн и онлайн, като гарантира тяхното активно участие в изграждането на бъдещето на Европа в настоящи и бъдещи политически цикли на ЕС,
45. Да направи оценка на продължаването на актуализирането на всеки две години на актуалния технически документ от 2023 г. „Европейските и международните програми на политиката в областта на децата, младежта и правата на децата“, когато е целесъобразно с подкрепата, участието и експертния опит на Партньорството между ЕС и Съвета на Европа в областта на младежта.

СЪОТВЕТНО ПРИКАНВАТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ, В ТЕХНИТЕ СЪОТВЕТНИ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ И НА ПОДХОДЯЩИТЕ РАВНИЩА, ПРИ НАДЛЕЖНО СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ:

46. Да предоставят и да гарантират сигурен достъп до пространствата на децата и младежите за пълноценно, приобщаващо и безопасно участие,
47. Да поощряват мониторинга на напредъка и оценката на въздействието на политиките, свързани с децата, правата на децата и въпросите на младежта, като използват съществуващи механизми, показатели и критериите за оценяване на ефективността на предприетите мерки и като превърнат тези процеси на мониторинг и оценка в приобщаващи за децата и младите хора.

Позовавания

Междоинституционални документи на ЕС

- Договор за Европейския съюз
- Договор за функционирането на Европейския съюз
- Харта на основните права на Европейския съюз (2012/С 326/02)

Европейски институции

- Резолюция на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно резултатите от 9-ия цикъл на диалога на ЕС по въпросите на младежта (2023/С 185/04)
- Съобщение от Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Стратегия на ЕС за правата на детето, COM(2021) 142 final
- Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Цифрово десетилетие за децата и младежите: новата европейска стратегия за по-добър интернет за децата (ВІК+)
- Решение (ЕС) 2021/2316 на Европейския парламент и на Съвета от 22 декември 2021 г. относно Европейска година на младежта (2022 г.)

- Регламент (ЕС) 2021/888 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за създаване на програма „Европейски корпус за солидарност“ и за отмяна на регламенти (ЕС) 2018/1475 и (ЕС) № 375/2014
- Регламент (ЕС) 2021/817 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за създаване на „Еразъм+“ – програма на Съюза в областта на образованието и обучението, младежта и спорта и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1288/2013
- Регламент (ЕС) 2021/692 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на програма „Граждани, равенство, права и ценности“ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1381/2013 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕС) № 390/2014 на Съвета
- Резолюция на Съвета на Европейския съюз и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно рамка за европейско сътрудничество по въпросите на младежта: Стратегия на Европейския съюз за младежта за периода 2019 – 2027 г. (2018/С 456/01)
- Заключение на Съвета от 19 ноември 2010 г. относно европейските и международните програми на политиката в областта на децата, младежта и правата на децата (2010/С 326/01)

Съвет на Европа

- Стратегия на Съвета на Европа в областта на образованието за периода 2024 – 2030 г.
- Стратегия на Съвета на Европа за правата на детето (2022 – 2027 г.)
- Стратегия на Съвета на Европа за сектора на младежта до 2030 г.

Организация на обединените нации

- Конвенция на Организацията на обединените нации за правата на детето и факултативните протоколи и общите коментари към нея
- Програма на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие (Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие)

ПРИЛОЖЕНИЕ II КЪМ ПРИЛОЖЕНИЕТО

Определения на основните понятия за целите на настоящите заключения:

Деца

„Всяко човешко същество на възраст под 18 години, освен ако съгласно закона, приложим за детето, пълнолетието настъпва по-рано“ (в съответствие с член 1 от Конвенцията за правата на детето)

Младеж

Млади хора на възраст от 13 до 30 години (съгласно определението в член 2 от Регламент 2021/817 за създаване на „Еразъм+“)

ПРИЛОЖЕНИЕ III КЪМ ПРИЛОЖЕНИЕТО

Допълнителни позовавания, документи, доклади, данни:

Европейски съюз

- Платформа на ЕС за участие на децата, 2023 г.
- Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно относно Европейската година на младежта (2022 г.), COM(2024)1
- Препоръка на Комисията относно насърчаване на ангажираността и ефективното участие на гражданите и организациите на гражданското общество в процесите на създаване на обществени политики, C(2023)8627 final, 12.12.2023 г.
- Препоръка (ЕС) 2023/2829 на Комисията от 12 декември 2023 г. относно приобщаващите и устойчиви изборни процеси в Съюза и засилването на европейския характер и на ефективното провеждане на изборите за Европейски парламент
- Заключение на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно насърчаване на интегрирането на въпросите, свързани с младежта в процесите на вземане на решения в областта на политиките в Европейския съюз (C/2023/1342)

- Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно всеобхватен подход към психичното здраве (COM(2023) 298 final)
- Решение (ЕС) 2021/2316 на Европейския парламент и на Съвета от 22 декември 2021 г. относно Европейска година на младежта (2022 г.)
- Заключения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно гарантирането и създаването на граждански пространства за младите хора, които да улесняват пълноценното им участие (2021/C 501 I/04)
- Заключения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно укрепване на многостепенното управление при насърчаване на участието на младите хора в процесите на вземане на решения (2021/C 241/03)
- Препоръка (ЕС) 2021/1004 на Съвета от 14 юни 2021 г. за създаване на Европейска гаранция за децата
- Препоръка на Съвета от 30 октомври 2020 г. относно „Мост към работни места — укрепване на гаранцията за младежта“, и за замяна на Препоръката на Съвета от 22 април 2013 г. за създаване на гаранция за младежта (2020/C 372/01)
- Европейски стълб на социалните права

- Резолюция на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, от 20 май 2014 г. относно прегледа на процеса на структурирания диалог, включително социалното приобщаване на младите хора (2014/C 183/01)
- Инициатива на Европейската комисия относно интегрирани системи за закрила на детето
- Съвместна декларация на Европейския парламент, Съвета и Европейската комисия относно цифровите права и принципите за цифровото десетилетие (2023/C 23/01)

Съвет на Европа

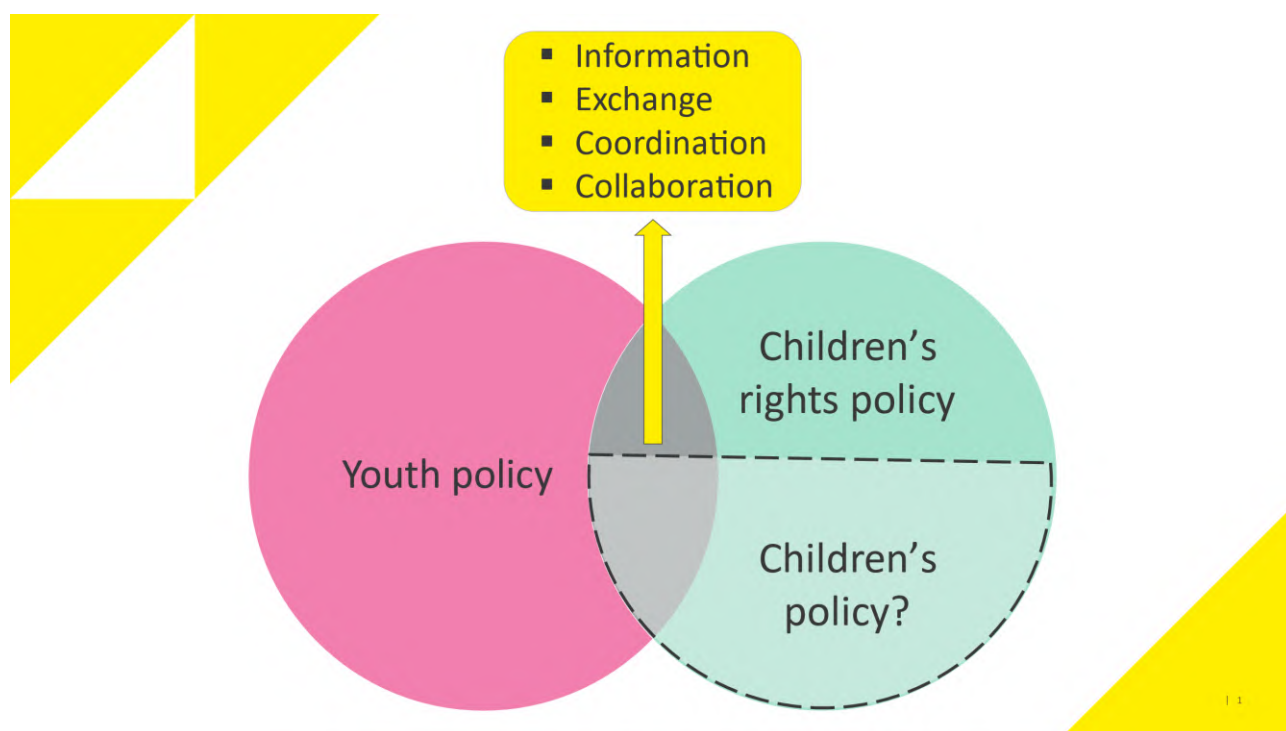
- Препоръка на Съвета на Европа CM/Rec(2023)9 относно активното политическо участие на младежите от национални малцинства
- Препоръка на Съвета на Европа CM/Rec(2016)7 относно достъпа на младите хора до права
- Препоръка на Съвета на Европа CM/Rec(2012)2 относно участието на децата и младите хора до 18-годишна възраст

Организация на обединените нации

- Общи коментари, Комитет по правата на детето
- Младежка декларация относно инициативата „Правата на човека 75“
- Указания на генералния секретар на ООН относно интегрирането на правата на детето
- Резюме на политиката № 3 на генералния секретар: гарантиране на значимо участие на младежите в процесите на изготвяне на политики и вземане на решения
- Резолюция 51/17 Младежите и човешките права, приета от Съвета по правата на човека на 6 октомври 2022 г.
- Доклад на генералния секретар на ООН: „Нашата обща програма“
- Резолюция 2250 (2015) на Съвета за сигурност на ООН относно младежта, мира и сигурността
- Стратегия на ООН за младежта
- Резолюции на Съвета за сигурност на ООН относно децата, засегнати от въоръжени конфликти, и по-специално: 1261 (1999 г.); 1314 (2000 г.); 1379 (2001 г.); 1460 (2003 г.); 1539 (2004 г.); 1612 (2005 г.); 1882 (2009 г.); 1998 (2011 г.); 2068 (2012 г.); 2143 (2014 г.); 2225 (2015 г.); 2427 (2018 г.); 2601 (2021 г.).

ПРИЛОЖЕНИЕ IV КЪМ ПРИЛОЖЕНИЕТО

Доклад относно резултатите от европейския експертен семинар относно оценката и актуализирането на европейските и международните програми на политиката в областта на децата, младежта и правата на децата, проведен на 21 – 23 януари 2024 г. в Льовен по време на белгийското председателство на Съвета на Европейския съюз, от Dr. Dan Moxon (главен докладчик): Модел на съгласуване на политиките в областта на децата, младежта и правата на децата

Препоръки за действия

- Създаване на действащ механизъм на равнище ЕС за улесняване на координацията, сътрудничеството и обмена на информация между областите на политиката за младежта и за правата на децата в рамките на държавите членки и на равнище ЕС. Такъв механизъм следва да има за цел подобряване на възможностите за съгласуваност на политиките между двете области и насърчаване на съгласуваността по главните тематични области на полезни взаимодействия.

- Продължаване на координирания подход между координатора на ЕС по въпросите на младежта и координатора по правата на детето за гарантиране на интегрирането на правата на децата, правата на младите хора и свързаните с децата и младежите аспекти във всички имащи отношение области на политиката на равнище ЕС. Като част от това двамата координатори следва редовно да упражняват мониторинг и да набелязват проблеми, които са общи за децата и младежите и които се поставят посредством диалога по въпросите на младежта в ЕС, Платформата на ЕС за участие на децата и други механизми за участие. Вследствие на това следва да се предприемат съвместни действия за насърчаване на междусекторните ответни мерки на политиката по тези проблеми.
- Обмисляне на опциите във връзка с правата и мнението на децата чрез използване на пълния потенциал на рамката за по-добро законотворчество, и по-специално ако „проверката във връзка с децата и младежта“ може да се развие като допълващ или интегриран механизъм успоредно на новата проверка на ЕС във връзка с младежта.
- Продължаване на актуализирането на всеки две години на актуалния технически документ „Европейските и международните програми на политиката в областта на децата, младежта и правата на децата“ и допълнително надграждане на тази основа с картографиране на съгласуваността на политиките на национално равнище в областта на децата, младежта и правата на децата.

- Предприемане на системни анализи и научни изследвания по конкретни възможности за съгласуваност на политиките в главните области на полезни взаимодействия. Тези анализи следва да определят примери за най-добри практики и възпроизводими инструменти, както и потенциала за инициативи за общо прилагане и/или мониторинг в двете области.
- Подобро използване на съществуващите платформи за обмен на информация като уики-страницата на ЕС, посветена на въпросите на младежта, за картографиране и обмен на информация относно съществуващи дейности на национално равнище за сътрудничество и координация на политиките в областта на децата, младежта и правата на децата в рамките на държавите членки.

Тези препоръки представляват отправни точки за постигане на по-голяма съгласуваност, като повдигат теми за обсъждане на експертния семинар. Вероятно ще е необходимо набелязването и изпълнението на допълнителни конкретни мерки, което ще стане ясно с напредъка по програмата за съгласуваност на политиките. Най-нужни за напредъка по тази програма ще са съгласуваната политическа воля и участието на всички заинтересовани страни, включително европейските институции, държавите членки и гражданското общество, в сътрудничество с децата и младите хора.

